

Kratek opis Holandske, Norveške in Luksemburga

V petek, 10. aprila, na vse zgodaj zjutraj je začela izbrana nemška vojska s podporo letalstva in motoriziranih oddelkov bliskoviti napad na tri zapadne nevtralne države: Holandsko (Nizozemsko), Belgijo in Luksemburg. Ker je postal s tem vojnim pohodom zapad glavno in odločilno bojišče, hočemo čitateljem pokazati na podlagi statistike obseg, prebivalstvo, vojaštvo in moč v najnovejšem času napadenih držav.

Holandija ali Nizozemska

Najbolj severna od treh omenjenih nevtralnih držav je Holandija s 34.223 kvadratnih kilometrov površine. Je nekoliko večja nego dve Sloveniji, a šteje 8.800.000 prebivalcev. Na kvadr. kilometer pride 250 prebivalcev. Na Holandskem so starodavna, velika ter znamenita mesta: glavno mesto Amsterdam ob morju šteje 757.000 prebivalcev, za prestolnico pride obmorsko mesto Rotterdam s 587.000 in Haag s 438.000 prebivalci.

Holandija ima ogromno kolonialno posest v Aziji, na Sundskem otočju ter v Južni Ameriki. V teh kolonijah prebiva 68.400.000 ljudi. V miru vzdržujejo Holandci 60.000 vojakov, letal ima 500 in zelo močno vojno mornarico, katera je določena predvsem za obrambo kolonij (Holandska Indija) v Aziji. Tonaža holandske vojne mornarice znaša 90.000 ton.

Holandska je industrijska država. Zelo sta razvita tudi holandska trgovina in kmetijstvo.

Holandija je kraljevina, katero vlada kraljica Viljemina.

Belgija

Površina Belgije znaša 30.444 kvadratnih kilometrov in je še enkrat toliko kakor Slovenija. Prebivalcev ima Belgija 8.400.000 in pride 273 prebivalcev na kvadratni kilometer.

Glavno mesto je Bruselj z 869.000 prebivalci, zatem Antwerpen s 484.000, Lüttich z 252.000 in Gent z 219.000 prebivalci.

Belgija ima velike kolonije v osrčju Afrike z 10.200.000 prebivalcev. Poleg tega opravlja Belgija pokroviteljstvo Zveze narodov nad delom bivše nemške vzhodne Afrike s 3,7 milijona prebivalcev. Še bolj nego Holandska je Belgija industrijska država. Znamenita sta belgijski premog in železo, jeklo, steklarstvo ter tekstilni izdelki. Zelo znano je tudi belgijsko orožje.

V mirnem času vzdržuje Belgija 70.000 mož redne vojske. Že dalje časa je Belgija pripravljena na sedanji napad, proti katere-

mu se brani s 600.000 možmi. Letal ima 500. Vojne mornarice nima Belgija od leta 1928. naprej.

Tudi Belgija je kraljevina, katero vlada kralj Leopold II. Kraljeva sestra je soproga italijanskega prestolonaslednika Umberta.

Luksemburg

Skoraj izključno katoliški Luksemburg meri 2585 kvadratnih kilometrov in ima 300.000 prebivalcev.

Glavno mesto Luksemburg šteje 60.000 prebivalcev, mesti Esch 30.000 in Differdingen 20.000 prebivalcev.

Dopisi

Dravsko polje

Vurberg. Poslovila se je 1. maja iz vurberškega župnišča gospodinja blagopokojnega g. župnika Francka Lukman in odšla na Crni vrh v Savinjsko dolino, kjer so znani Lukmanovi doma. 36 let je zvesto služila vurberškemu gospodu in vzorno vodila gospodinjstvo. Z rosnimi očmi smo zrla za njo, ko je odhajala, ker so se trgale prisrčne vezi, ki jih je z izredno postrežljivostjo in skrbjo do vurberškega ljudstva na vseh korakih ustvarjala, kakor rajni gospod. Kot usmiljen samarijan se je žrtvovala v dnevih boleznih za g. župnika, bila cele noči budna in mu stregla z vročim hrepenenjem, da ozdravi, za kar se je bodo vurberški župljani vedno hvaležno spominjali. Naj v sončnih planinah Savinjskih najde uteho svoje strlosti, ki jo ji je povzročilo težavno gospodinjstvo, še bolj pa bolezen in smrt dobrega gospodarja. Naj na gorovju Savinjskem uživa zasluženi pokoj nešteto let! — Svatovsko pesem so zapeli šmarčni zvonovi z glednemu fantu iz katoliških vrst Frančku Ogrinc iz Krčevin in prav tako dobri mladenki Marijine družbe Faniči Budigen iz Vumboha. Na dan poroke 6. maja so jima člani in članice mladinskih organizacij napravili pred cerkvijo prisrčno slovo. Bog daj, da bi bilo vedno veselo in srečno! — Pomlad je nastopila in pokazala sledove hude zime. Orehi nočejo ozeleneti po nižjih legah, obupen je ponekod pogled po vinogradih, žitne setve so uničene na polovico in Bog ve, kaj še pride pred žetvijo. Dež, ki smo si ga sicer želeli, pa nam sedaj že tudi prihaja na preveč, zadržuje pomladno rast in setev ter delo. Vedne težave, ki človeka opominjajo, da ni sam gospodar zemlje in naravnih dobrin.

Slovenske gorice

Pesniška dolina. (Nova cestna zveza v Slovenskih goricah.) Med Sv. Rupertom in Hrastovcem

Poskusil sem
eno in drugo, končno ostanem
le pri
'CROATIA' bateriji
CROATIA
Ivornica baterij
JOSIP PASPA
Zagreb, Kotarska 69

Luksemburg je bogat na premogu, železu ter se ponaša tudi z živinorejo ter poljedelstvom. Luksemburg vojaštva sploh ni vzdrževal. Za red v državi je skrbela četa orožnikov in četa prostovoljcev.

Luksemburg je velika vojvodina, katero vlada knez.

v Pesniški dolini dograjuje okrajni cestni odbor in občina Sv. Rupert letos novo cestno zvezo. Kraji okrog Sv. Ruperta in Sv. Bolfenka dobijo mnogo krajšo zvezo z Mariborom, ko se bo letos odprla nova cesta iz Sv. Ruperta in Voličine na Hrastovec. Poprej so morali voziti v Maribor po dolgem ovinku preko Sv. Lenarta. Ta ovinek bo sedaj za več kilometrov skrajšan. Pohvalno se mora omeniti sodelovanje domačinov in občine. Posestniki so brezplačno odstopili zemljišča, in sicer ponekod najlepše sadovnjake, njive in druge kulture. Vozili so kamen in ostali material, prispevali so celo v denarju za novo cesto. Začel pa je dela na tej cesti prejšnji podjetni župan g. Vogrin. Računa se, da bo cesta do jeseni končana, tako da bo slovesna otvoritev še pred zimo. Tudi g. ban dr. Natlačen je mnogo pripomogel s podporo banovine k tej lepi in potrebni zgradbi.

Dravinjska dolina

Makole. Stari leseni most čez Ložnico v bližini Makol na banovinski cesti, po kateri gre ogromen promet iz Celja preko Konjic in Pojččan v Ptuj, je bil že tako trhel, da se je bilo resno bati, da bo kak težji tovor zdrknul v globočino in da bo ves promet na tej progi ustavljen. Okr. cestni odbor mariborski je že lansko leto začel z delom. Most gradi tvrdka Svetina iz Ljubljane kot najcenejša. Stebre, ki morajo biti izredno globoko v mehki svet postavljeni, so začeli betonirati že lansko jesen in delo se sedaj lepo nadaljuje. To je eno najpotrebnejših del v okraju Maribor desni breg. Most bo stal okoli 700.000 din. K zgradbi prispeva tudi banovina svoj del.

Haloze

Sv. Andraž v Halozah. Po naših vinogradih se sedaj, ko je trnje začelo gnati, jako pozna poseba. In to posebno po nizkih legah in na mladem trsu. Zato letos ni pričakovati dobre vin-

sti je velik odstotek izgub v španski legiji, ki je po ustroju tujska legija, pa vendar 90 odstotno sestoji iz špancev. Legija ima takele izgube: padlo jih je 7674, pogrešanih je 776, ranjenih 29.000, skupaj torej je izgub 37.450. V času 2 in pol leta vojske je moral biti sestav moštva štrikrat obnovljen. Kar 12,5 odstotka vseh izgub v španski armadi odpade samo na legijo.

55 let je živela kot mož. V Sydneyju je avtomobil povozil starega moža, ki je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Zdravniki so v svoje presenečenje odkrili, da je stari mož prav za prav stara ženska. Kakor so dognale povzvedbe, je ponesrečenka pred 55 leti pripotovala v Avstralijo. Preoblekla

vendar mora storiti. — — — Hm, hm, morda bi se dala ta reč od druge strani prijeti. Zmeraj Končnik ne čepi doma. Kadar za krajši ali daljši čas kam odide, naj bi stopil župnik v njegovo hišo in naj bi krstil otroka ali pa storil, kar se storiti mora! Potem bi se Končnica ne imela za kaj žaliti.

»Ti ljubi Bog, ko bi se potem Končnik vrnil in bi zvedel, kaj se je medtem zgodilo, vso hišo bi postavil na glavo.«

»Saj ni treba, da kaj izve. Malo previdnosti in vse bi lahko ostalo skrito. Kak zanesljiv človek bi moral pomagati — najbolje Končnikov stari hlapec Blaž — pa bi šlo.«

»Morda — morda res. Bom gospodu župniku povedala.«

»Ne, gospodična Trezika, z gospodom bom jaz govoril, vi pa nagovorite Končnico, naj sporoči župniku, kadar bi mož kdaj za ves dan ali za pol dneva šel zdoma!«

»Dobro ste si namislili, gospod doktor,« je pritrdila gospa. »Vi veste vedno kako svetovati in pomagati, toda, Trezika, zdaj smo se naklepetali. Pojdi, zdaj bi res že rada kave.«

»Tako, mati.«

Urno je odhitela v kuhinjo in zakurila. Medtem ko je mlela kavo, nič več ni mislila na Tilko, ampak boli

ko je vrtela mlin, bolj so se ji sukale misli okoli doktorja Silana... Ali ne prihaja nekaj novega v njeno življenje? Že prej kdaj, kadar se je zdravnik z njo pogovarjal, se ji je včasih zazdelo, da mu postaja glas mehek in nežen. Danes pa so njegove norčave besede zvenele kar čudno. Samo žaliti se menda ni mislil in zakaj neki jo je hvalil? Toliko dela ima na vse strani, kako neki, da se mu danes nikamor ne mudi? Ali sedi zaradi matere tako dolgo? Ne, saj se je največ z njo, s Treziko, pogovarjal. Kaj pa ona? Če si hoče biti odkrita, si mora priznati, da se z nikomer ne meni tako rada kakor z njim; čutila je več do njega kakor samo spoštovanje. Kaj bo iz tega? Nič, nič! Menda si ne bo domišljala, da jo doktor... Ah, kaj, domišlja si nič, o tem pa je vendarle prepričana, da bi vse storila, kar bi za njegovo srečo mogla storiti.

V teh mislih je pripravljala malo južino in nič čuda, če je minulo dobre pol ure, preden je bila gotova. Zato pa je zdaj pohitela, z rožnatim prtom je pogrnila mizo, prinesla steklenico vina, potice, povejenega svinjskega mesa, presnega masla, strd in nazadnje v lepi porcelanasti posodi še kavo.

»Hoho, gospodična Trezika, kaj pa uganjate?« se je zdravnik nasmejal; »to je gostija, ne pa mala južina.«

»Kritiziranje je prepovedano,« je odgovorila veselo. »Prosim, gospod doktor, vzemite si!«

ske letine. Vina pa, kolikor ga še imamo, od sedaj naprej tudi ne bomo prodajali po tako nizki ceni kakor doslej, ampak zadnja in najmanjša cena vinu je 4 din. Noben Haložan pod to ceno vina ne da in ga tudi ne sme dati. Torej vinarji, vinski trgovci in prekupčevalci, preberite ta dopis, ker velja za vas! — Zadnjih smo poročali, da radi spomladne suše ljudje ne morejo pravočasno posaditi koruze in krompirja. Sedaj imamo pa že preveč dežja in bi bilo dobro, če bi se malo prihranili zopet za takrat, ko bo suša, da bi ljudje mogli začeti z zapoznelim delom.

Šmarski kraji

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Kolikor mogoče radi hodimo vsako jutro k šmarnicam. Zvečer pa se majniška pobožnost obhaja po naši župniji v raznih vaseh skupno za posamezne vasi pri vaških kapelah ali križih. V teh resnih časih se priporočamo Kraljici miru, da nam ohrani ljubi mir. Molimo tudi po mesečnem namenu sv. očet, da preneha tudi pri nas ostudno oskrunjevanje Marijinega imena. To tuje in nesramno preklinjanje Marije se je nekaterim družinam udomačilo. Sliši se že šoloobvezne otroke in še celo manjše otroke, da to izgovarjajo. Ali ni to naravnost sramota staršev, oziroma njih vzgojiteljev! Ta navada mora z letošnjim majnikom izginiti iz naših družin. Potem šele smemo upati, da smo Marijini otroci. Če bomo Marijini res s svojo dušo in srcem, potem se bomo z uspehom zatekali za pomoč k Mariji v raznih potrebah. Saj vemo, da Marija svojih pravih častilcev nikdar ne zapusti.

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. Živimo v neposredni bližini svetovno znanega zdravilišča Rogiška Slatina. Pri nas lahko naši kmetje po hotelskih, restavracijskih in drugih kuhinjah marsikaj prodajo. Vidi pa se, da se naši kmetje vse premalo zanimajo za te ugodnosti. Treba bi bilo v našem kraju gojiti mnogo več ranega sadnega drevja, poglobiti se bolj v vrtnarstvo, gojiti tako govejo živino, ki bi nam dala čim več telet in mleka, rediti perutnino itd. So namreč nekateri, ki se teh ugodnosti poslužujejo. Mnogo pa jih tarna in dvomi, češ da od zdravilišča nimajo nobenih ugodnosti. Mnogi menijo, češ da nam preko Sotle prihaja na naš trg vse prevelika konkurenca. Vidi se, da so bratje Hrvatje kljub večji oddaljenosti bolj podjetni. Od kod izhaja vse to? Od naše prevelike komodnosti. V kuhinje in na trg v Rogiški Slatini pride deloma samo hrvaško sadje. To kljub temu, da bi hotelirji raje nakupovali od domačinov. Domačini na eni strani gojijo vse premalo ranega sadnega drevja in na drugi strani pa se opaža posebna komodnost naših kmetov in deklet. Kar se vrtnarstva, oziroma vrtnarskih pridelkov tiče, postreže v znatni meri lastno zdraviliško vrtnarstvo. Tu in tam še prinese kaj pridelkov domača kmetica. V glavnem pa se uvažajo ti pridelki na vozovih in tovornih avtomobilih od drugod. Mnogo je zgrešeno, ker se naši kmetje premalo zanimajo za vrtnarstvo. Kar se mleka tiče, ga naše kmetice mnogo prodajo v zdravilišče; ker je potreba mleka vedno večja, ga prinesejo mnogo tudi kmetice preko Sotle. Cena mleka se

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

namerava letos regulirati na 2 din liter. Zdravilišče uporabi v sezoni tudi mnogo telet. Domačini prodajo vsa odvišna teleta tukajšnjim mesarjem in hotelirjem za dobro ceno — primanjkljaj pa zopet pride preko Sotle. Uporabi se prav obilno perutnine, zlasti piščancev. Naše

Dr. Franjo Radšel, primarij:

Protituberkulozni teden

od 19. do 25. maja

Geslo letošnjega protituberkuloznega tedna bodi: Vsakemu jetičnemu bolniško posteljo! Jetika je nalezljiva bolezen, torej jo moramo enako kot ostale nalezljive bolezni oddeliti od zdravih, da ne bo več tako številnih novih okužitev, da bo jetične prenehal biti nevarnost za svojo okolico. Sama ugotovitev obolenja ne naredi še bolnika zdravega, niti ne prepreči nadaljnjih okužitev — bolnika je treba zdraviti! Iz odprte pljučne tuberkuloze, ki širi pogubosne klice, je treba narediti zaprto pljučno tuberkulozo! Iz bolnika je treba narediti zdravega človeka, ki se zopet lahko vrne v svojo družino, delazmožen kot poprej. Danes vemo, da je to mogoče.

Najvažnejše dognanje pri zdravljenju tuberkuloze je brez dvoma ugotovitev, da je tuberkulozo mogoče zdraviti in ozdraviti v vsakem podnebjju, potrebno je le, da imamo na razpolago potrebno število postelj in vso potrebno opremo za zdravljenje! Ni nujno, da so te postelje v višinskih zdraviliščih, ki so dosegljiva le petičnim. Mi hočemo in želimo, da bi imel vsak jetični na razpolago bolniško posteljo! Le na tak način bomo zavrla nova okuženja, le na ta način bodo uspehi zdravljenja vse bolj uspešni kot so sedaj.

Manjkajo nam pa oddelki za jetične bolnike vsaj v naših večjih bolnišnicah z zadostnim številom bolniških postelj. In sedaj iščemo čarobno palico, ki bi pričarala ta raj za tuberkulozne že na tem svetu. To čarobno

kmetica gojijo vse premalo perutnine. Deloma je vsa perutnina prinešena preko Sotle. V kolikor pa naše kmetije gojijo perutnino, pa jo prodajo v zdraviliške kuhinje — preko hrvaških prekupčev. Ti prekupci hodijo po naših vaseh s kurčki. Plačujejo seveda slabo, da ostane njim več za zaslužek. Po zdraviliških domovih so nastavljene deloma same domače sobarice, tako tudi služkinje in kuharice. V kopališčih zavzemajo tudi domačini glavna mesta. Vse to je v prid našega kmeta. Če se bomo torej zavedali vseh ugodnosti, ki se jih lahko poslužujemo v zdravilišču, ki nam ga je Bog dal v našo neposredno bližino, potem ne bomo dvomili o važnosti zdravilišča za našega kmeta. Sezona se je že pričela s 1. majem. Zato kmetje, tovariši! Korajžno na plan, da spravimo v letošnji sezoni, ki jo že imamo pred očmi, čim več naših pridelkov v zdraviliške kuhinje! Če se bomo vsi, pa prav vsi zavedali, da delamo to v svoj prid, v svojo korist, potem bomo sami zadostili zdraviliškim potrebam. Tako bomo omajali dobavo teh potreb preko Sotle in od drugod. Osebnih in gospodarskih koristi pa bomo občutili sami.

palico imaš, dragi čitatelj, ti sam! Prav vsak jo ima! Je to spoznanje, da je treba temu žalostnemu pomanjkanju bolniških postelj nujno odpomoči, je to močna volja, da moramo tem nevdržnim razmeram narediti konec.

Vsak, kdor bo spoznal potrebe naših tuberkuloznih, bo rad pomagal. Mogoče si župan ali občinski svetovalec, imaš vplivno besedo pri oblastvih. Podpri našo zahtevo po dovoljnem številu postelj za jetične v naših bolnišnicah! Kadar pride kaka prošnja za disperanz ali za potrebe protituberkuloznega gibanja, ne bodi nataktnjen, temveč odpri srce — to se mi zdi prav tako važno — kot odpri roke! Ali pa si nemanič, imaš samo svoje roke, s katerimi si le s težavo služiš svoj kruh. Tudi ti moraš pomagati! Tudi najmanjši dar zaleže, zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Si mogoče volilec, član stranke, politik? Zavedaj se, da je delo za zdravstveni napredek naroda najvažnejši temelj narodnega blagostanja. Le zdrav narod bo v stanu, da napreduje, da izpolni vse naloge, ki mu jih stavi življenje. Poleg tega pa je bolezen vedno nesreča za vsakega, ki ga zadene, pa bilo star ali mlad, reven ali bogat.

Ako bo letošnji protituberkulozni teden odprl oči za najvažnejše vprašanje protituberkuloznega boja, ako bo letošnji protituberkulozni teden začetek nove dobe, ko se bo s sodelovanjem vsega naroda začelo resno reše-

»Pa začnimo torej! Najprej kave, vino pride pozneje.«

»Ali vam smem naliti? — Bolj črno, kajne?«

»Bolj črno in bolj belo, hahaha. Toda najprej jo morate gospe materi naliti.«

»Ne, ne,« se je branila gospa, »jaz si bom sama; mi nihče drugi ne naredi prav.«

Trezika je potisnila naslonjač z materjo k mizi in je postavila skodelico in krožnik pred njo. Vmes je vrgla zdaj in zdaj prijazen pogled na doktorja. Stregla mu je tako ljubo po domače, da o njeni naklonjenosti nič več ni dvomil. Zaradi tega je postal pogumnejši.

»Gospodična Trezika, kava je imenitna,« je pohvalil.

»Le norčujete se,« se je zasmejala; »zato je morate še eno skledico popiti.«

»Pozneje jo bom še res. Zdaj pa si moram počiti. Medtem vam bom nekaj pripovedoval, kar vas bo zanimalo.«

»Radovedna sem.«

»Pomislite, vaša gospa mati se misli iz Šentanela preseliti v Brezje.«

»Ali, ali, gospod doktor!« se je gospa prestrašila. »Meni kaj takega še v sanjah ni prišlo na misel. Vi ste jo predlagali.«

»Da, Vi pa ste kazali, da bi vam bilo to kar po volji. V zdravniškem stanovanju v Brezju je obilo praz-

nega prostora, tam bi lepše, udobneje in ceneje stanovali kakor tu.«

Trezika ga je gledala z odprtimi usti. Bila je iznadenjena in je obračala oči od zdravnika na mater.

»Kaj bom pa jaz?« je vprašala po kratkem molku.

»Vam, gospodična Trezika, ne ostane nič drugega, kakor da greste z materjo. Saj gospe matere ne morete same pustiti.«

»Jaz sem vendar pri Senčarju v trgovini nastavljena. Pojutrišnjem moram spet nastopiti. Je dobra služba, ki je ne morem kar tako pustiti. Materina pokojnina je premajhna za naju obe; jaz moram še kaj zaslužiti.«

»Ali službe pri Senčarju tudi tedaj ne morete pustiti, če vam doktor Silan boljše preskrbi?«

Iznadeneno, zbegano se je dekle oziralo.

»Ali Trezika, si ti otročja!« se je oglasila mati. »Ali še zmeraj ne razumeš, kaj gospod doktor misli?... Vprašuje te, če bi ga hotela vzeti.«

Dekletu je udarila kri v obraz, pobesila je glavo, ni rekla ne besede in je sedela pred njima vsa oblita od dekliskega sramu.

»Gospodična Trezika, ali sem vas užalil?« je vprašal zdravnik mehko.

»Ne, ne, gotovo ne!« je zašepetalo dekle in počasi spet dvignilo glavo. »Le prestrašili ste me.«

(Dalje sledi)

se je v dečka, da bi dobla neko mesto kot vajenec. Bilo ji je tedaj 13 let. S pridnostjo se je kmalu dokopala do dobrega položaja in potem ni hotela več izdati svoje skrivnosti, da bi ne izgubila dobrega službenika. Tako je prebila svoje življenje kot možiki.

Mladina pod strogim režimom. Nemška vlada je izdala odredbo za zaščito mladine, ki določa, da se mladostniki pod 18. letom od mraka dalje ne smejo več potepati po cestah. — Obisk gostiln in plesišč, kakor tudi klnematografov in varietéjev je mladini, če ni v spremstvu svojih vzgojiteljev, po 21. uri prepovedan. V javnih lokalih mladina ne sme piti žganja, v javnosti tudi ne sme kaditi.